

Vi står derfor i en situation, hvor det på den ene side må forventes, at de 9 Schengenlande vil sætte Schengenaf-talen i kraft, og på den anden side må det konstateres, at samarbejdet mellem EU-landene ikke er skredet frem med en sådan hast, at det er realistisk inden for de nærmeste år at forvente, at en fuldstændig afskaffelse af grænsekontrollen i hele EU kan gennemføres.

Det er i denne sammenhæng vigtigt at nævne, at Danmark er det eneste EU-land uden for Schengensamarbejdet, som er landfast med Schengenområdet. Den dansk-tyske grænse er derfor dels en ydre grænse i forhold til Schengenarbejdet, dels en indre grænse inden for Den Europæiske Union. Ikke blot fra et dansk, men også fra et europæisk synspunkt er det efter regeringens opfattelse uheldigt, hvis Schengenkonventionens ikrafttræden derfor skulle føre til en skærpelse af kontrollen ved den dansk-tyske grænse – og det vil først og fremmest sige indrejsekontrollen til Tyskland.

I den forbindelse vil jeg nævne, at vi faktisk allerede har set de første tegn på, hvilke konsekvenser en gennemførelse af Schengenkonventionen vil kunne få, såfremt Danmark står uden for samarbejdet. I begyndelsen af 1994 indførte tyskerne således nogle regler om transportøransvar over for bl.a. danske vognmænd og rederier. Disse regler har som konsekvens, at de enkelte transportører risikerer at blive pålagt store bøder, såfremt de transporterer personer til Tyskland, uden at de pågældende opfylder betingelserne for indrejse i Tyskland. Et sådant transportøransvar kan selvsagt være problematisk for de pågældende danske transportører, og det står i skærende kontrast til den overordnede målsætning om den fri bevægelighed for bl.a. personer og tjenesteydelser inden for EU.

Jeg vil i det følgende gennemgå nogle af de centrale principper i Schengenkonventionen. I den forbindelse vil jeg endvidere forsøge at belyse nogle af de konsekvenser, som en dansk tiltræden vil have, og dermed svare på de spørgsmål, der stilles. Jeg vil særlig komme ind på, hvilke konsekvenser et dansk medlemskab af Schengen vil få for vort forhold til de øvrige nordiske lande. Inden jeg gør det, vil jeg dog gerne fremhæve, at Schengenkonventionen for så vidt har en mere foreløbig karakter. Det er nemlig vigtigt at hæfte sig ved, at konventionen efter sine egne bestemmelser viger for regler, som er trådt i kraft eller senere træder i kraft mellem alle EU-landene på de pågældende områder.

Det er et grundlæggende princip i Schengenkonventionen, at de indre grænser kan placeres hvor som helst uden personkontrol. Denne hovedmålsætning er for så vidt i overensstemmelse med EU-Traktatens bestemmelse om den fri personbevægelighed inden for EU, jf. Maastricht-Traktatens artikel 7 A.

Som modvægt til ophævelsen af den indre grænsekontrol indeholder Schengenkonventionen en række bestemmelser, der skal sikre en effektiv og ensartet kontrol ved de ydre grænser. For den danske regering er det i den forbindelse afgørende, at der af hensyn til forebyggelse af grænseoverskridende kriminalitet og illegal indvandring finder en effektiv indrejsekontrol sted ved de ydre grænser.

Derudover skal der efter Schengenaf-talen foretages en udrejsekontrol ved de ydre grænser af alle udlændinge. Der stilles dog ikke de samme krav til identitet og prioritering af udrejsekontrol i forhold til den førortalte indrejsekontrol. Man kan selvfølgelig også stille spørgsmål om nytteværdien af en sådan udrejsekontrol, men faktum er, at den tillægges stor betydning af nogle af Schengenlandene. Princippet om den fri bevægelighed for personer må nemlig i første række hvile på en forudsætning om, at der foretages kontrol af de personer, der ønsker indrejse i en af medlemsstaterne. Regeringen vil imidlertid være indstillet på at træffe de nødvendige foranstaltninger, således at der kan gennemføres en udrejsekontrol ved de ydre grænser i forbindelse med Danmarks tilslutning til Schengenarbejdet.

En dansk tilslutning til Schengenarbejdet forudsætter navnlig en afklaring af vort forhold til de øvrige nordiske lande. Jeg tænker i den forbindelse på den nordiske paskontroloverenskomst og den ret, der heri er fastsat om fri bevægelighed inden for det nordiske område. Forholdet er det, at et dansk medlemskab af Schengen teoretisk vil indebære, at Danmarks grænser til de øvrige nordiske lande skal betragtes som ydergrænser, hvor der efter Schengenkonventionen skal foretages en effektiv personkontrol. Omvendt skal eksempelvis den dansk-tyske landegrænse, som samtidig er en ydre nordisk grænse, betragtes som en indre grænse, hvor der som udgangspunkt efter Schengenkonventionen ikke skal finde nogen grænsekontrol sted.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at der i tilknytning til en dansk indtræden i Schengensamarbejdet findes en tilfredsstillende løsning i